

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Redactioneel

Afgelopen week kreeg ik de overdrukken thuisgestuurd van een artikel over muziektherapie dat ik samen met een muziektherapeute publiceerde in een handboek. Als ik me goed herinner, dateert het eerste contact met de redactie ervan uit begin 1998. Mijn eerste concept werd afgekeurd, mede omdat de redactie in de loop van de tijd een andere invalshoek wilde dan wij hadden afgesproken. Ik vroeg een muziektherapeute mee te werken, een tweede concept volgde en een derde. Dat leverden we in juni 2000 in, waarna er stilte volgde. Half januari ontving ik de overdrukken als bewijs dat het artikel was geplaatst. Er werd in de begeleidende brief niet gerept over de beloofde betaling. Ik neem aan dat deze wel automatisch zal volgen. Drie jaar mee bezig geweest, netto twee keer de schoonmaakster terugverdiend: wat doet die redactie mij aan? Mij leek het constructief deze zelfgekozen en bij elke publicatie terugkerende krenking weg te poetsen door me maar te identificeren met de agressor en zelf redacteur te worden. Eén ding begreep ik na een aantal redactievergaderingen beter dan vroeger: waarom het zo tergend lang kan duren voor je reactie krijgt. De weg van een manuscript is lang. Na ontvangst wordt een geanonimiseerd concept aan alle redacteurs toegezonden om schriftelijk te worden beoordeeld. Een speciale plaats wordt hierbij ingeruimd voor twee speciale referenten, voor elk artikel twee, die geacht worden een expertoordeel te geven. Dan maakt de hoofdredacteur een samenvatting van de commentaren en stuurt die voor de eerstvolgende redactievergadering toe. Na die vergadering moet een brief aan de auteur worden gecomponeerd, soms vraagt dit nog wat tussenoverleg. Daarbij wordt gezocht naar de precieze formulering zonder de auteur in spe te kwetsen, analoog aan de tact en precisie die vereist zijn in het analytisch proces. Zo ben je soms gauw een aantal maanden onderweg. De redactie blijft ernaar streven deze weg zo snel mogelijk af te leggen, maar ze vergadert nu eenmaal niet meer dan vier keer per jaar.

Hoewel er steeds voldoende kopij is om een interessant nummer aan te bieden, blijkt in gesprekken hoe hoog de drempel voor velen is hun ervaring of kennis op papier te zetten. Dan is het goed te weten dat redactieleden altijd bereid zijn mee te denken over een idee voor een artikel, al vanaf het allereerste stadium. Het komt ook voor dat de redactie niet alleen inhoudelijke veranderingen voorstelt, maar zich opstelt als een dagbladredactie: hoe kunnen we het zo formuleren dat de boodschap het best overkomt? Wie erover twijfelt of iets wel leesbaar is, kan ook in dat opzicht rekenen op steun van de redactieleden. Al met al proberen we zoveel moge-

lijk met de auteurs tot een voor beide partijen bevredigend resultaat te komen.

En hoe zit het met de schatplichtigheid aan de psychoanalytische theorie? Als ieder artikel opnieuw moet beginnen met een samenvatting van alle relevante literatuur, inclusief bestudering van de werken van Freud, Klein, Jung of Abraham, komt er maar zeer weinig nieuws van de persen. In dit nummer staat een artikel van Stroeken over Freuds *De man Mozes*; een mooi artikel voor wie geïnteresseerd is in de historie van de psychoanalyse. In dit tijdschrift horen dergelijke historische artikelen zeker thuis. Maar wie een artikel over de hedendaagse klinische praktijk wil schrijven, kan evengoed uit een ander vaatje tappen: zich beperken tot hedendaagse literatuur en voor een historische noot een van de duizenden samenvattingen gebruiken waarmee vrijwel ieder psychoanalytisch artikel wordt opgetuigd. Bovendien is er inmiddels zo veel verschenen dat het onmogelijk is alles te lezen over een onderwerp. Veel collegae noemen de schatplichtigheid en de onmogelijkheid alles te lezen een probleem, en dan is het beter uit te spreken dat het geen probleem hoeft te zijn.

Even moordend voor creativiteit, oorspronkelijkheid en de durf te publiceren is de fictie dat alle nieuwe theorievorming moet passen in de oude theorieën (een gevolg van de schatplichtigheid).¹ Ik vind dat we het ons niet kunnen veroorloven hedendaagse wetenschappelijke kennis, die raakt aan onze theorie, te negeren. De recente aanzetten om biologische en cognitieve kennis te verwerken in de theorie over het impliciete/expliciete geheugen, kwaliteit van herinneringen en stabiliteit van internalisering, zijn een goed voorbeeld van vernieuwing en vooral verdieping. Dit hoeft niet per se allemaal direct juist en alomvattend te zijn, als er maar bijstelling en ontwikkeling kan plaatsvinden. In mijn gedachten kan het er wild aan toegaan: de oude theorieën waar nodig gewoon op de schop en vervangen door nieuwe, actuele modellen. Theorievorming staat niet los van het tijdgewricht, zodat ook wat we nu als nieuw poneren wellicht over vijftwintig jaar weer gedateerd is, terwijl het ook een herformuleren kan blijken te zijn van al veel langer bestaande gedachten.

Een goede oefening tot schrijven is het recenseren van een boek voor dit tijdschrift. U treft in dit nummer een fiks aantal recensies aan. Ook u bent uitgenodigd om in deze uw stem te laten horen. Overleg eerst even met de hoofdredacteur. Die weet hoe het staat met ingekomen boeken.

Met betrekking tot het publiceren van casuïstiek voelen velen zich gehinderd door de netelige kwestie van de discretie ten aanzien van persoonlijke gegevens van hun patiënten. Deze terechte bekommernis hoeft publicatie echter misschien toch minder in de weg te staan dan men geneigd is te denken. Zorgvuldige anonimisering en overleg kunnen heel wat mogelijkheden openen. De redactie beschouwt het overigens als haar taak, samen met de auteur, omzichtig om te springen met deze belangrijke kwestie (zie ook het themanummer over discretie, 1997-1). Patrick Luyten schetst in dit

Redactioneel

Frans Schalkwijk

nummer het gebruik van casuïstiek in onderzoek aan de hand van een boekbespreking. Publicaties van klinische ervaringen vormen een te zeldzaam, maar interessant luik in ons tijdschrift. Uw opvattingen op basis van uw eigen ervaringen zijn onderdeel van het voortschrijdend inzicht.

Frans Schalkwijk

Noot

1. Zie O.F. Kernberg (1996), Thirty ways to destroy the creativity of psychoanalytic candidates. *International Journal of Psycho-Analysis* 77, p. 1031-1040.

Bestuurswijziging

Na drie jaar neemt Hans Wiersema afscheid van ons bestuur. Hij heeft de ondankbare rol van penningmeester van een stichting die een psychoanalytisch tijdschrift uitgeeft met verve vervuld. Menig bevlogen en dus onbetaalbaar idee wist hij om te buigen tot reële proporties.

Hans had zitting in het bestuur namens de NVPP. Hij wordt opgevolgd door Jan Rübsaam, ook als penningmeester.

Hans, dank voor de professionele en prettige samenwerking.

Daan Daniëls, voorzitter